

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 378/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 18C/53/2011 a sp. zn. 18C/97/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 18C/97/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 18C/97/2016 konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 378/2021 z 22. júna 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 30. apríla 2021, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Tiež navrhuje uložiť okresnému súdu príkaz konať v konaní sp. zn. 18C/97/2016, priznať primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ vo veci okresného súdu sp. zn. 18C/53/2011 uplatnil právo na náhradu škody voči žalovanej Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (žalovaná v 1. rade) a proti súdnemu exekútorovi (žalovaný v 2. rade). Okresný súd na pojednávaní 10. marca 2016 vylúčil žalobu v časti týkajúcej sa žalovaného v 2. rade na samostatné konanie z dôvodu jeho úmrtia a vec je ďalej vedená pod sp. zn. 18C/97/2016.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ argumentuje, že okresný súd nariadil prvé pojednávanie po piatich rokoch od podania žaloby. Následne na druhom pojednávaní 10. marca 2016 žalobu v časti proti žalovanému v 2. rade vylúčil na samostatné konanie a opäť zostal nečinný. Celková dĺžka konania od podania žaloby (6. apríla 2011) do podania ústavnej sťažnosti (30. apríla 2021) trvá viac ako desať rokov.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že v časti žalovaného v 2. rade bol návrh vylúčený na samostatné konanie z dôvodu úmrtia žalovaného v 2. rade uznesením č. k. 18C/53/2011 z 11. marca 2016. Následne bolo konanie evidované pod sp. zn. 18C/97/2016. Okresný súd tiež uviedol, že 26. júla 2017 bolo notárom oznámené, že všetci do úvahy pripadajúci dedičia dedičstvo odmietli. Dedičské konanie nebolo ukončené a dedičstvo sa javí ako predĺžené. Preto okresný súd ďalej zisťoval, či je dedičské konanie právoplatne skončené. Žiadal tiež nepriznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, pretože ho v ústavnej sťažnosti neodôvodnil.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma popri významu veci aj s ohľadom na okolnosti prípadu

z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, III. ÚS 111/2021).

6. Predmetom konania je nárok sťažovateľa na náhradu škody. Posúdenie právnej zložitosti veci nie je dané predmetom konania ani frekvenciou toho-ktorého typu konania, ale vždy skutkovými a právnymi okolnosťami konkrétnej prejednávanej veci. Spory o náhradu škody patria medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Z ústavnej sťažnosti ani z vyjadrenia okresného súdu nevyplýva, že sťažovateľ prispel k zbytočným prieťahom v konaní.

7. Pri vyhodnocovaní ďalšieho kritéria ústavný súd konštatuje nečinnosť a nesústredenú činnosť okresného súdu. Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ podal návrh v roku 2011. K úkonu okresný súd pristúpil 10. marca 2016, no len z dôvodu úmrtia žalovaného v 2. rade. Najbližšie následné úkony sa koncentrovali nie smerom k prejednaní a meritórnemu vybaveniu veci, ale prevažne smerom k zisteniu právnych nástupcov po zomrelom žalovanom v 2. rade. Notár 26. júla 2017 oznámil, že všetci do úvahy pripadajúci dedičia dedičstvo odmietli a že dedičské konanie nebolo ukončené a javí sa ako predĺžené. Okresný súd tak zisťoval, či je dedičské konanie právoplatne skončené. Z vyjadrenia okresného súdu tiež vyplýva, že vec bola pridelená novej sudkyni 4. júna 2019. Aj po tejto zmene okresný súd kontinuálne skúmal, či je dedičské konanie právoplatne skončené, naposledy 1. júla 2021, a to bez odpovede príslušnej dedičskej kancelárie.

8. Ústavný súd konštatuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená či neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty ohľadom tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

9. Je evidentné, že okresný súd nepostupoval v konaní plynulo. Prípadné systémové nedostatky pri správe súdnictva vrátane tých, ktoré súvisia so zmenou zákonného sudcu bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 103/2021). Ústavný súd môže spoľahlivo konštatovať, že Okresný súd Bratislava I je, čo sa týka včasnosti vybavovania veci, na ústavnom súde neprimerane často napádaný. Prieťahy, nielen čo sa týka počtu konaní, ale aj až extrémnej dĺžky procesov, indikujú opakovaný stav (III. ÚS 37/2021). Ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje, že tento rozsiahly a akútny problém by si vyžadoval od rezortného ministerstva rýchle a efektívne riešenie.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie a trovy konania

10. Stav konania sp. zn. 18C/97/2016 trvá viac ako päť rokov. Ústavný súd deklaroval porušenie uplatnených práv a postup okresného súdu kvalifikoval ako nečinnosť a neefektívnu činnosť. Z vyjadrenia okresného súdu nevyplývajú priaznivé vyhliadky, čo sa týka včasnosti vybavenia veci, a preto ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu okresnému súdu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

11. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 132/2012). Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil dĺžku konania, predmet sporu, význam sporu pre sťažovateľa (rozsudok ESĽP zo 16. decembra 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00), aktivitu sťažovateľa a postup súdu. Z rozhodovacej činnosti ESĽP vyplýva, že spravodlivé finančné zadosťučinenie priznáva podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (III. ÚS 204/2010). Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie za jeden rok prietahov v konaní nezvykne presahovať 500 eur (III. ÚS 187/2018). S ohľadom na tieto skutočnosti bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané primerané finančné zadosťučinenie 2 500 eur. Deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012, I. ÚS 257/08).

12. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur spolu s 20 % DPH. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 460,90 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu